

SET PERSSON:

Med
kommunisterna

mot
samlingsregeringen!

Arbetarkulturs Förlag

VÄLJ MED KOMMUNISTERNA MOT SAMLINGSREGERINGEN!

Ett arbetarparti och tre borgerliga partier svarar sedan år 1939 för sammansättningen av regeringen, som består av fem socialdemokrater, tre högermän, tre folkpartister och två bondeförbundare samt tre »partilösa» borgare, av vilka två kan räknas som en tillgång för högerpartiet och för bondeförbundet. De borgerliga innehar alltså kvalificerad majoritet i »samlingsregeringen», trots att socialdemokratiska arbetarpartiet innehar majoritetsställningen i riksdagens båda kamrar. Enär riksdagen och regeringen enligt grundlagens bestämmelser delar maktbefogenheterna sinsemellan lika, så har det socialdemokratiska partiet i och med denna anordning avstått från att utnyttja den ställning som detta parti tilldelats av folket i val. Men å andra sidan är samlingsregeringen för sitt vara eller inte vara beroende av det socialdemokratiska partiets bevågenhet, enär varje förslag från regeringen, vare sig det avser nya lagar, lagändringar, ekonomiska anslag, beskattningsåtgärder eller andra viktiga politiska och ekonomiska åtgärder måste godkännas av riksdagen innan förslagen får karaktär av gällande beslut.

Förekomsten av samlingsregeringen motiveras med att vårt lands läge under de av kriget framskapade förhål-

landena kräver »nationell sammanhållning». Man visar på, att såväl värnandet av vår nationella frihet mot yttre faror som också försörjningsläget kräver, att folket håller samman. Därför har man genom anordningen med en »samlingsregering» velat eliminera stridigheter mellan partierna. Genom att göra de största partierna medansvariga vid lösandet av alla frågor av betydelse anser man sig ha skapat den sammanhållning, som läget kräver.

Det finns ingenting att invända mot tanken om att skapa största möjliga sammanhållning och enighet för fullgörandet av uppgifterna: *värnandet av den nationella friheten* och *säkrandet av folkförsörjningen*, ty de nämnda frågorna utgör i rent bokstavlig mening svenska folkets viktigaste livsfrågor. Men detta är en sak, en annan sak är huruvida samlingsregeringen och den politik denna bedriver representerar en lycklig lösning för dagen och för framtiden av de berörda frågorna.

Det finns i varje kapitalistiskt land en företeelse, som icke kan lämnas ur räkningen vare sig under goda eller dåliga tider, under fred eller krig. Det är *intresse motsättningarna mellan kapital och arbete*. Ledarna för det mäktiga socialdemokratiska partiet har medverkat i samlingsregeringen utgående från föreställningen, att verkningarna av dessa motsättningar skulle kunna avlägsnas om man bara kan förmå arbetarna att handla så som om dessa intresse motsättningar icke skulle finnas. Storfinsansen har utnyttjat dessa falska föreställningar till sin fördel, på sätt den alltid utnyttjat idén om borgfred och klassarbete. De borgerliga representanterna med högermännen i spetsen har ställt vissa betingelser för sin medverkan i regeringen. Till dessa betingelser har hört att arbetarkrav, beträffande vilka det tidigare har ansetts att det vore en självklar plikt för arbetarrörelsen och arbetarrepresentanterna att kämpa för, skjutits åt sidan såsom varande »regeringsskiljande». Samtidigt har de borgerliga å andra sidan förmått arbetarrepresentanterna i riksdagen och regeringen att engagera inte blott

sig själva utan även de delar av arbetarrörelsen som behärskas av socialdemokratin för genomförandet av beslut, vilka står i klar motsättning till arbetarklassens dagsintressen och vilka därtill utgör allvarliga hinder för en progressiv utveckling.

De borgerliga representanterna i regeringen har utnyttjat såväl hotet utifrån mot sitt eget land som försörjningssvårigheterna som medel för utpressning av Sverges folk. De socialdemokratiska ledarna har inte bara passivt funnit sig i detta, de har aktivt medverkat genom att i kraft av sin riksdagsmajoritet effektuera de borgerligas beställningar av farliga antidemokratiska lagar och de har gjort den svenska storfinansens ekonomiska program till ledstjärna för fackföreningsrörelsens lönepolitik och för sitt eget partis beskattningspolitik. De har därtill av alla sina krafter vänt sig mot dem inom arbetarrörelsen, främst mot kommunisterna, som inte velat godkänna de borgerligas krav. De som opponerat sig har betecknats som »osolidariska», som »spekulanter i det missnöje som frammanats av de svårigheter som kriget åstadkommit», som »splittrare», och den ena åtgärden mera drastisk än den andra har vidtagits för att tysta oppositionen och slå ner motståndet mot det klassamarbete som bedrivits i undfallenhetens tecken.

Vill då kommunisterna splittra den enhet som är nödvändig för att ge vårt folk den styrka som behövs för att tillfredsställande kunna lösa sina livsfrågor? Anser kommunisterna att arbetarklassen är sig själv nog, så att allt samarbete med folk från andra befolkningsskikt än den egna klassen är obehövt eller av ondo?

På dessa frågor svarar vi ett bestämt *nej*. Men vi vägrar att betrakta män sådana som exempelvis Bagge, Günther och arbetsgivargeneralen Söderlund som pålitliga, önskvärda och oersättliga bundsförvanter i arbetet för lösandet av folkets livsviktiga frågor så länge dessa i varje sin handling visar att de företräder helt andra intressen än folkflertalets. Kommunisterna vägrar att

medverka till en pacifisering av arbetarrörelsen i en tid, när denna mer än någonsin bör vara ständigt mobiliserad och i aktiv verksamhet för att fylla sina uppgifter som en maktfaktor till de egendomslösas och framstegsvänligas värn mot de borgerliga klassegoisternas offensiv.

Kommunisterna betraktar icke varje människa som tillhör något annat befolkningsskikt än arbetarklassen som otänkbar bundsförvant i kamp för demokrati, rättvisa och frihet för massorna. Tvärtom, vi vet att fascismen och det andra världskrigets utveckling kommit stora grupper utanför arbetarklassen att inse att endast verklig demokrati kan medföra en lyckligare framtid för mänskligheten och som därför är beredda att sida vid sida med arbetarna ärligt kämpa för ett sådant mål. Kommunisterna syftar inte med sin kamp mot klassarbetet att omöjliggöra ett samarbete med dessa krafter, men vi vill att arbetarrörelsen skall föra en politik som ställer varje enskild borgare inför valet att endera oegennyttigt verka för stärkandet av vårt lands värnkraft genom att på ett rättvist sätt fördela krisbördorna efter vars och ens ekonomiska bärkraft och genom att utvidga de demokratiska fri- och rättigheterna för folket, eller också att öppet ställa sig vid sidan av dessa strävanden och därmed bli betraktad som en folkets fiende. Vi vill alltså bygga den nödvändiga folkenheten på en annan grund än den, på vilken samlingsregeringen vilar.

Samlingsregeringen stödjer sig på storfinanserna och underordnar sig dess vilja, därför vill vi undandraga den arbetarrörelsens stöd. Vi vill i denna regerings ställe se en *vänsterregering*, som stödjer sig på arbetarklassen och på alla övriga framstegsvänliga krafter inom andra befolkningsskikt, en regering som inte kräver passivitet av den svenska arbetarrörelsen och av riksdagens arbetar-majoritet utan som i samverkan med dessa avgörande krafter genomför en politik som ligger i linje med arbetarrörelsens mål och syften.

Finns det underlag för en vänsterregering?

Då uppstår frågan: Finns det underlag för en sådan regering i Sverige?

Den svenska arbetarrörelsen är på såväl parlamentariska som utomparlamentariska området numerärt så stark, att någon motsvarighet till densamma egentligen icke funnits i något kapitalistiskt land. Den svenska riksdagen består av 150 ledamöter i första och 230 ledamöter i andra kammaren. I första kammaren är 83 representanter för arbetarpartier och 67 för borgerliga partier. I andra kammaren är 137 representanter för arbetarpartier och 93 för borgerliga partier.

De svenska landstingen består av sammanlagt 629 representanter för arbetarpartier och 525 representanter för borgerliga partier.

I Sverges städer består stadsfullmäktige av sammanlagt 2.276 representanter för arbetarpartier mot endast 1.548 representanter för borgerliga partier och i landsbygdskommunerna utgöres representationen i kommunalfullmäktigeförsamlingarna till 61,4 procent av representanter för arbetarpartier.

Utanför parlamenten har vi den svenska fackföreningsrörelsen, sammanfogad i landsorganisationen, som består av 46 fackförbund med sammanlagt över 1.038.000 medlemmar. Därtill kommer en rad fackliga organisationer, som icke är anslutna till LO. Underlaget för denna arbetarnas organisatoriska styrka är en arbetarklass, som till följd av den industriella utvecklingen i vårt land nu uppgår till 59 procent av den produktiva befolkningen.

Som möjlighet till ytterligare krafttillskott kan där till nämnas de svenska bönderna, vilka till sitt överväldigande flertal intar en sådan ekonomisk och social ställning att de utgör arbetarklassens naturliga bundsförvanter och som med en riktig politik från arbetarrörelsens sida utan tvivel på kort tid skulle kunna vinnas för ett

verkligt förbund mellan arbetare och bönder, riktat mot storfinansen.

Som en tillgång för arbetarklassen kan därtill nämnas den mäktiga konsumentkooperativa rörelsen.

Bedöm de kraftresurser som det nämnda representerar, och ingen kan bestrida riktigheten i följande konstaterande: *Det finns inga inrikespolitiska krafter som ifråga om styrka kan mäta sig med arbetarklassens.* Därmed är även svaret givet på frågan huruvida det finns underlag för en verklig vänsterregering i vårt land.

Ett fullföljande av arbetarrörelsens strävan mot vad som är dess mål och syften ligger helt i linje med genomförandet av de främsta uppgifter, som står på dagordningen, nämligen att bevara vårt lands nationella oberoende och att på ett bättre sätt tillgodose folkets materiella behov. Ty arbetarrörelsens mål är frihet och rättvisa i dessa ords mest vidsträckta betydelse, frihet för nationen, frihet för klassen, frihet för den enskilde individen och en rättvis fördelning av landets rikedomar och av arbetets frukter. Därmed borde det stå klart för varje arbetare att i synnerhet i tider av sådant slag, som de vi nu genomlever, bör arbetarrörelsen vara mobiliserad och alla dess medlemmar i aktivt arbete. Därför måste den regering som medfört att arbetarrörelsen praktiskt taget ställts utanför avgörandet i de viktigaste samhällsliga frågorna, avskaffas.

Borgarklassens och dess organisationers strävan sammanfaller icke med folkets intressefrågor på samma enhetliga och naturliga sätt, som när det gäller arbetarklassen och dess organisationer. De borgerligas begrepp om frihet och rättvisa är och måste nämligen i allmänhet vara av ett annat slag än arbetarnas. Borgarklassen måste alltid ställa som sin främsta uppgift att bevara sina klassprivilegier, vilket ju förutsätter beskuren frihet och klassrättvisornas bestånd gentemot arbetarna. Visst kan även borgarklassen ha intresse av att landets nationella frihet bevaras, ty främmande inkräktare kunde

för denna klass betyda ett avskaffande av monopolet på att för egen vinning få exploatera landets naturrikedomar och arbetskraft. Men borgarklassen gör exempelvis inte frivilligt några eftergifter inför arbetarnas krav om en rättvis fördelning av krisbördorna för att på detta sätt stärka landets försvarskraft och folkets försvarsvilja. Det skulle aldrig falla storfinansen och dess verktyg i regeringen och annorstädes in att avtrubba kampen för några av sina ekonomiska intressen för att nå ett dylikt syfte. Däremot använder de påpassligt varje av kriget och krisen framskapat behov eller svaghet hos folket för att rikta sig själva. Sitt eget lands militära upprustning, krisorganens sammansättning och verksamhet, försörjningssvårigheterna och arbetarnas önskan att främja vårt folks sammanhållning mot yttre faror, allt utnyttjar storfinansen för att befästa sin maktställning och öka sina förmånar. *I alla dessa strävanden är samlingsregeringen storfinansens villiga verktyg.*

Arbetsrepresentanternas roll i samlingsregeringen.

Arbetsrepresentanterna i regeringen är därvid en värdefull tillgång för storfinansen. Det är nämligen endast dessa som kunnat skapa den passivitet och splittning inom arbetarrörelsen som varit nödvändig för att storfinansen skulle kunna nå sina syften. Arbetsrepresentanterna i regeringen har dirigerat den socialdemokratiska riksdagsmajoritetens politik. Samtidigt har de under utnyttjande av sitt partiinflytande dirigerat den fackliga politiken på ett sådant sätt, att fackföreningsrörelsen icke kommit att utgöra något effektivt hinder för samlingsregeringens av storfinansen dikterade ekonomiska politik. Tvärtom, fackföreningsrörelsen har hjälpt till med förverkligandet av åtgärder som medfört att

de rika blivit allt rikare, de fattiga allt fattigare. Samtidigt har socialdemokraterna i regeringen utfört det kamoufleringsarbete som varit nödvändigt för regeringen för att dölja det reaktionära innehållet i alla kristidens lagändringar och fullmaktslagar, och som syftat till en beskärning av de demokratiska fri- och rättigheterna och skärpt utsugningen av de arbetande. För varje ny lagbestämmelse av antidemokratisk och frihetsfientlig karaktär som blivit genomförd har deras ledare ropat om att »lagbestämmelsen är nödvändig till skydd för demokratin och friheten».

För att styrka riktigheten i de gjorda påståendena om samlingsregeringens karaktär skall vi i fortsättningen anföra några för alla kontrollerbara fakta om dess politik.

Samlingsregeringens ekonomiska politik.

Samlingsregeringen inriktade redan vid sin tillblivelse sina krafter på att förhindra arbetarna från att bibehålla sin dittillsvarande levnadsstandard. I detta syfte lät regeringen i början av kriget priserna på livsförnödenheter stegras på känt sätt. Arbetarnas krav om lönekomensation besvarade man med varningar och vidlyftiga utläggningar om »inflationsfaran». Arbetarna intalades att de frivilligt måste avstå från att utnyttja sina organisationer ens som hot mot arbetsgivarna för att avtvinga dessa en bättre betalning för sin arbetskraft, med risk av att pengarna eljest skulle förlora sin köpkraft. Man lyckades genom denna propaganda få flertalet av arbetarna att glömma, att frågan om arbetarnas andel av arbetets frukter i kapitalismens värld aldrig varit och aldrig kommer att bli blott en penningpolitisk fråga, utan att den ständigt varit och ständigt kommer att bli en fråga om styrkeförhållanden mellan kapital och ar-

bete. Arbetarnas flertal glömde på nytt, att det inte föreligger några klassmässiga förutsättningar för samarbete mellan arbetare och kapitalister ifråga om bestämmandet av lönens respektive profitens storlek. Därför var utgången given på förhand: *I den mån det lyckades för regeringen att förmå arbetarna att avstå från att använda sina organisationers styrka mot arbetsköpardömet, så måste arbetarnas levnadsstandard komma att sjunka, till förmån för arbetsköparnas profit.*

Under det att man med tal om »inflationss fara» höll arbetarna i passivitet, ökade levnadskostnaderna, till och med enligt socialstyrelsens missvisande statistik, med 42 procent. För denna höjning av levnadskostnaderna, jämfört med tiden före kriget, har arbetarna kompenserats med att penninglönen höjts med 20,7 procent, i enlighet med bestämmelserna i det s. k. ramavtalet. De nämnda siffrorna anger den krisbörda, som staden i sin officiella statistik erkänt att den lagt på arbetarnas axlar.

Detta skedde efter att totalproduktionens värde per person i arbetsför ålder under tio år före krigsutbrottet stigit med 26 procent, under det att arbetarnas årsinkomster under samma tid inte steg med mer än 12 procent.

Hur har då samlingsregeringens ekonomiska politik verkat för storföretagarna, aktieägarna och övriga kapitalister? Bolagens bokslut och verksamhetsberättelser ger delvis svar på denna fråga. Företagarnas vinster har stegrats år efter år. Vi skall härvidlag inte gå in på frågan om hur många procent arbetarnas levnadsstandard i verkligheten blivit sänkt, respektive hur många procent arbetsgivarnas profit har stigit. Arbetarnas och husmödarnas egna erfarenheter, sådana de upplever dem vid en titt i matskåpet, i klädgarderoben eller i plånboken, är för dem statistik nog. Arbetarnas egna erfarenheter säger dem på ett tillräckligt övertygande sätt, att de blivit fattigare, att svårigheterna ökat, att det är på dem bördorna blivit lagda, till båtnad för de rika.

"Pris- och lönestopp."

På hösten år 1942 framlade samlingsregeringen sitt program om genomförandet av »pris- och lönestopp». Programförslaget hade på regeringens uppdrag utarbetats av ordföranden i Svenska arbetsgivarföreningen, direktör Söderlund.

Idén om att hindra lönestegringarna var ju ingen nyhet, ty det hade med landsorganisationens och ramavtalets hjälp blivit genomfört redan vid krigets början i sådan utsträckning, att en kraftig reallönesänkning blivit följden. Men »prisstopp», det var ju en nyhet.

Den 4 juni 1943 utfärdade regeringen kungörelse med bestämmelser om allmänt prisstopp. De innebär att den som säljer förnödenheter eller yrkesmässigt utför tjänster icke utan särskilt medgivande får överskrida det pris för förnödenheten eller tjänsten, som han tillämpade den 31 oktober 1942.

Varför genomfördes dessa bestämmelser först vid nämnda tidpunkt, alltså sedan priserna på livsförnödenheter stegrats med i medeltal över 41 procent? Varför genomfördes prisstoppet först då, trots att finansminister Wigforss redan vid krigsutbrottet avgav den riktiga förklaringen, att varuknapphet ju i och för sig icke berättigar till prishöjningar?

Det finns endast ett svar på dessa frågor. Storfinanssen hade intet intresse av att genomföra bestämmelser om prisstopp förr än priserna nått en sådan höjd, att det blivit en rent fysisk omöjlighet för arbetarna och andra mindre inkomsttagare att kunna uthärda ytterligare helt ohämmade prisstegringar. Den ytterligare gastkramning för vilken arbetarna kunde utsättas med hjälp av löne- och prispolitiska åtgärder måste man nu genomföra under samlingsregeringens kontroll. Därför skapade man den konstfärdigt hopfogade apparat för genomförande av pris- och lönestopp, genom vilken storfinanssen erhölet det mest effektiva verktyg över vilket den någonsin förfogat för utsugning av massorna. Efter att man med

hjälp av ramavtal, cirkulär 3-politik i fackföreningarna och svammel om »inflationfara» genom prishöjningar pressat ner reallönerna, gällde det nu att konservera detta tillstånd. Det sker, som sagt, med hjälp av lönestoppsprogrammet, understött av socialdemokratiska fackförbundsledare och med hjälp av lagbestämmelser, som genomförts av samlingspartiernas representanter i riksdagen.

Lönestopp — det gäller endast för dem som måste sälja sin arbetskraft för att kunna leva. För dem som köper arbetskraft gäller däremot i realiteten inga bestämmelser som omöjliggör inkomsthöjningar. De bindas inte av några sådana avtal och lagar, som förhindrar inkomststegringar. Inga bestämmelser hindrar de rika från att bli allt rikare, på bekostnad av de fattiga. Därför kunde finansminister Wigforss i årets statsverksproposition redovisa en ökning av de beskattningsbara förmögenheterna över 20.000 kr. från 11,5 miljarder vid 1938 års taxering till 14,3 miljarder vid 1943 års taxering, d. v. s. att dessa förmögenheter under kriget ökat med 24 procent. Och att denna utveckling fortsätter i ännu hastigare tempo, det ger inte minst bolagens verksamhetsberättelser och kapitalisternas självdeklarationer i år besked om, trots att dessa källor ju inte avslöjar mer än en del av vinst- och inkomststegringarna.

Lagen om reglering av dyrtidstillägg.

Lönestoppet är nu lagfäst med ett antal lagar och förordningar, som på samlingsregeringens förslag accepterats av riksdagens socialdemokratiska majoritet. Som exempel på denna lagstiftning förtjänar »Lagen om begränsning av dyrtidstillägg å lön och pension» ett särskilt omnämnande. Regeringen har i kraft av denna lag tillsatt en *lönekontrollnämnd*, som består av sju personer, nämligen ett justitieråd, en förste auktarie, en professor, en byråchef, en stationskarl samt en direktör från arbets-

givarföreningen och landsorganisationens ordförande. Lönekontrollnämnden har följande befogenheter. Den kan förbjuda arbetsgivarna att betala ut högre dyrtidstillägg än vad som »vanligtvis utgår till arbetare», d. v. s. för närvarande 20,7 procent. Som dyrtidstillägg skall därvid enligt lagen avses även annan lön än sådan, som givits denna benämning, såvitt lönekontrollnämnden anser att man med lönetillägget avser att anpassa lönen efter levnadskostnaderna. Det är alltså denna sistnämnda, för de arbetande så nödvändiga åtgärd, som skall förhindras. Om nu lönenämnden utfärdat förbud för utbetalande av dyrtidstillägg, som den anser vara för högt, men arbetsgivaren ändock utbetalar eller arbetare tar emot sådant tillägg, så kan såväl arbetsgivaren som arbetarna dömas till fängelse upp till ett halvt år. Däremot innehåller lagen givetvis inga bestämmelser om straff för arbetsgivare, som inte utbetalar sådant dyrtidstillägg, som »vanligtvis utgår till arbetare».

Denna lag antogs efter att ledningen för landsorganisationen tillstyrkt densamma. Därmed har landsorganisationens ledning ju faktiskt på samlingsregeringens begäran medverkat till att kriminalisera det syfte, för vilket arbetarna byggt upp sin fackliga rörelse.

Denna lag har karaktär av »beredskapslag», och kan komma att tillämpas mot varje arbetargrupp som lyckas framtvinga ett högre dyrtidstillägg än det otillräckliga, som för närvarande utgår. Lagen tillämpas redan nu enligt beslut av samlingsregeringen mot de kommunalanställda tjänstemännen i Stockholms stad. Av dessa är det omkring 1.000 som har grundlöner, varierande mellan 1.800 och 3.600 kronor, vilka nu inte längre har laglig rätt att erhålla det dyrtidstillägg som fanns i avtalet, när de började sin anställning. Även mot sjuksköterskorna i Stockholms stads tjänst riktar sig lagens förbudsbestämmelser beträffande högre dyrtidstillägg. Man har alltså från regeringens sida funnit det mer nödvändigt att utfärda bestämmelser om begränsning av även denna underbetalda yrkesgrupps löner än att utfärda bestäm-

meler som kunde tillförsäkra sjukvårdspersonalen så pass höga löner, att sjukvården kunde upprätthållas i nödig omfattning, vilket som bekant för närvarande icke kan ske till följd av den lönepolitik, som samhället bedriver mot sjukvårdspersonalen.

Strejken vid sockerfabrikerna.

Även när det gäller arbetargrupperns försök att höja sina grundlöner, har samlingsregeringen ingripit på ett hårdhänt sätt. När arbetarna vid sockerfabrikerna strejkade för att höja sina timlöner, som i Stockholm uppgick till 1:34 och i landsorten till 1:06, så skyndade regeringen till sockerbolagets undsättning så fort som strejkens verkningar började bli effektiva. Enligt uppgift från grovarbetarförbundets ledning förelades arbetarparten helt enkelt ett dekret från regeringen med besked om att arbetarna måste godkänna en i betraktande av denna arbetargrups löneläge löjligt obetydliga löneförbättring, som uppgick till högst 64 öre per dag för manliga och högst 48 öre per arbetsdag för kvinnliga arbetare. Om arbetarparten icke accepterade denna löneförbättring, så skulle tvångsmedel tillgripas. Förbundsledningen böjde sig — naturligtvis — för dekretet och undertecknade avtalet, mot arbetarnas klart uttalade vilja. Därmed låstes denna arbetargrupp fast vid sitt urusla löneläge för två år framåt. De är bundna av ett avtal, som benämnes »kollektivavtal», trots att det enda drag av kollektivitet som finns i avtalet utgöres av arbetarnas kollektiva vägran att godkänna detsamma. Bryter arbetarna mot avtalets innehåll så riskerar de att få betala skadestånd enligt kollektivavtalslagens bestämmelser.

Under sockerkonflikten skrek de borgerliga i högan sky om att regeringen måste lägga fram lagförslag mot strejken, enär den hotade »folkförsörjningen». Vad hade då varit naturligare än att detta krav tillbakavisats av

socialdemokraterna i regering och riksdag, under hänvisning till att det var sockerbolaget, inte arbetarna, som med sin lönepolitik äventyrade folkförsörjningen? Så skedde inte, utan de borgerliga lugnades i stället i riksdagen av socialminister Möller, som bland annat anförde att »det är ju ej för riksdagen obekant, att en sådan åtgärd är överflödig eftersom det finns en tjänstepliktslag, som kan tillgripas», varefter han tillade att »är det så, att statsmakterna finner läget vara sådant, att den behöves tillgripas, så är ju alltså själva beredskapslagen färdig för ett dylikt fall». Samlingsregeringen har, som synes, förstått att ordna det så att det finns lagar till hands mot arbetarna för alla upptänkliga fall.

De lägre statstjänarnas löner.

En grupp som har alldeles särskild anledning att vara obehagligt överraskad av följderna av att socialdemokraterna fick majoritet i riksdagen är de lägre statstjänarna. Deras löner har alltid använts som regulator för statsfinanserna, men samlingsregeringen har utökat deras reglerande verksamhet till ännu ett område, nämligen som regulator för samtliga arbetarlöner. Statstjänarlönerna tjänar nämligen riktrotens roll för de löner, som bestämmas av ramavtalet. Detta förklarar att regeringen vägrar att på något sätt befatta sig med frågan om statstjänarnas löner, trots att de lägre tjänstemännen odiskutabelt befinner sig i ett verkligt nödläge.

Efter flera års provtjänstgöring kan en tillfällig eller extra stationskarl vid statens järnvägar befordras till extraordinarie. Han erhåller då en begynnelselön, dyrtidstillägg inberäknat, av 225 kronor i månaden i billigaste ort och å dyraste ort, exempelvis i Stockholm, 328 kronor. Om han sedan efter ytterligare några år befordras till ordinarie befattningshavare utgår lönen med 269 kronor i månaden å lägsta och 358 kronor i månaden å högsta dyrort. Av dessa löner skall befattningshavarna

sedan betala pensionsavgifter till tjänste- och familjepensioner, hålla sig med reglementsensliga uniformer etc. Det går inte att försörja sig själv och familj med enbart heltidsarbete i statens tjänst, därför återfinner man överallt statstjänare vilka under sin fritid uppträder som försäljare, biografvaktmästare, cykelbud eller dylikt.

Författaren till denna skrift erhöll i år riksdagens tillstånd att i en interpellation till finansminister Wigforss ställa frågor av innebörd, huruvida regeringen för sin del anser det möjligt för de lägre befattningshavarna i statens tjänst att försörja sig själva och sina familjer på den utgående lönen. *Finansministern vägrade, i strid mot all praxis, att besvara interpellationen.*

Finansministerns vägran att besvara interpellationen är icke försvarlig, men väl förklarlig. Han visste nämligen att i den debatt om regeringens ekonomiska politik, som följt på ett svar å interpellationen, skulle en del obehagliga paralleller ha kommit att dragas upp. I en del fall har nämligen samlingsregeringen på ett alldeles överdrivet välvilligt sätt behjärtat enskilda medborgares »ekonomiska behov».

Försäkringsbolagen har avlönat ombud i regeringen.

I Sverges rikets grundlag, regeringsformen § 34, är föreskrivet att »ledamot av statsrådet må icke tillika annat ämbete utöva, ej heller några inkomster därav uppbära». Denna bestämmelse har alltid tidigare tolkats som ett förbud för statsråd att inneha avlönat uppdrag vid sidan av sitt statsrådsämbete.

Ett av samlingsregeringens statsråd, högermannen Ewerlöf, hämtades till regeringen från »Svenska försäkringsbolagens riksförbund», där han beklädde posten som verkställande direktör. Nämnda bolag utgör en sammanlutning av enskilda försäkringsbolag, en s. k. ring, vilken organiserades efter att riksdagen år 1937 beslutat

om en utredning angående försäkringsverksamheten. Syftet med bildandet av »Svenska försäkringsbolagens riksförbund» var uppenbarligen att få en organisation för att motverka de förslag till åtgärder för att begränsa försäkringsbolagens uppskörtning av allmänheten, som i samband med den pågående statliga utredningen i sinom tid eventuellt kan komma att framläggas.

När hr Ewerlöf anmodades att inträda i regeringen, ställde han som villkor härför att han skulle få rätt att vid sidan av statsrådslönen få behålla 18.000 kronor per år av sin lön från Svenska försäkringsbolagens riksförbund, vilket detta företag var villigt att betala. Denna begäran accepterades av Per Albin Hansson, varigenom försäkringskapitalet alltså kom att hålla sig med ett avlönat ombud i samlingsregeringen. När detta grundlagsvidriga förhållande påtalades i riksdagen, förklarade statsministern bl. a.: »Jag tror, att numera har den samhälleliga andan så förstärkts, att ingen skulle av ekonomiska skäl vilja ställa sig i en konfliktsituation mellan ett enskilt och ett statligt intresse. För min del är jag övertygad om att den nu påtalade omständigheten icke på något sätt haft inverkan eller kommer att ha inverkan på statsrådet Ewerlöfs eller regeringens ställningstagande i de frågor, som här kan beröras.» Så långt statsministern. Fan tro't, sa Rellingen.

Bolagsdirektör pensioneras med statsmedel.

Beviljandet av pension till f. d. chefen för telegrafverket, generaldirektör Ericsson, utgör ett annat exempel på samlingsregeringens klasskaraktär. Privatbolaget L. M. Ericsson köpte år 1942 generaldirektör Ericsson från hans statstjänst och beviljade honom en lön på över 60.000 kronor. Direktör Ericsson lämnade därvid sin statstjänst innan förordnandet utgick och förverkade där-

igenom sin rätt till pension, men hade ändå panna att hos regeringen begära sådan. Ansökan om denna kunde icke bifallas av regeringen, enär den saknade laglig rätt till ett sådant beslut, men finansminister Wigforss avlämnade en särskild proposition till riksdagen med förslag om att nuvarande chefen för det mäktiga industri-företaget L. M. Ericsson skulle tillerkännas en pension av 9.039 kronor per år. I familjepension skulle han tillerkännas 3.977 kronor. Förslaget blev bifallet av riksdagen.

Folkpensionerna.

Det kan vara lämpligt att jämföra samlingsregeringens välvilja och omtanke om denne »pensionär» med exempelvis folkpensionärerna. Vilken svensk arbetare eller arbetarkvinna har kunnat glömma den effektfulla socialdemokratiska valaffisch, som för några år sedan prydde alla plank och anslagstavlor i detta land. Den upptog bilden av det förnöjda gamla paret, gubben och gumman, mysande av tillfredsställelse över att nu skulle deras ålders höst äntligen bli så rofylld och vacker, som de gamla har rätt att fordra. Så skulle de gamla alltså få anledning att ordna sina anletsdrag, om de bara såg till att socialdemokraterna blev i majoritet i riksdagen.

Man har i dag säkerligen mycket svårt att bland vårt lands 654.000 folkpensionärer leta fram några motsvarigheter till den effektfulla valaffischens förnöjda gamlingar. Ty den arbetarmajoritet de hjälpt till att framskapa, den låter fortfarande allt bli vid det gamla för folkpensionärerna. Den högsta folkpension som kan erhållas i dyrorten Stockholm, dyrtidstilläggen inberäknade, motsvarar ett belopp av 2:04 kronor per dag, i de flesta fallen är den mycket lägre. I detta läge begärde äntligen årets riksdag att regeringen snarast möjligt skulle framlägga förslag till en allmän förbättring av de utgående pensionerna. Som svar på denna hemställan meddelade

senare socialminister Möller att socialvårdskommittén skulle komma att framlägga förslag till en definitiv reform av folkpensioneringen, men att dessa nya bestämmelser »av tekniska skäl» icke skulle kunna få någon verkan förr än om 4 år. Därför skulle regeringen nästa år komma att framlägga förslag om ett provisoriskt tillägg till de pensionärer, som uppbär tilläggs pension. Tilläggen skulle utgå med 100 kronor för ensam pensionär och 50 kronor vardera för äkta makar.

Vad samlingsregeringen ställer i utsikt för folkpensionärerna under de närmaste 4 åren är alltså en »standardförbättring» av 27 öre per dag för ensam pensionär och 13,5 öre per dag för äkta makar. Så långt har alltså socialvårdskommittén kommit, efter 7 års arbete! Det anförda är vad man ställer i utsikt för de omkring 200.000 av folkpensionärerna, som måste anropa fattigvården om hjälp när pensionerna är så låga, att det inte går att existera på dem.

»Men statens utgifter för folkpensionerna är redan nu mycket höga, det statsfinansiella läget tillåter inte några förbättringar», invänder man. Sådana invändningar är av följande skäl ohållbara.

Utgifterna för folkpensionerna uppgick under förra året till 210 miljoner. Av dessa betalade staten 124 miljoner, resten togs av de avgifter som varje medborgare mellan 18—65 år har att årligen erlægga till folkpensionsfonden. Dessa avgifter inbringar årligen omkring 90 miljoner. Denna fond uppgår nu till 787 miljoner kronor. Det var meningen att fonden skulle få växa upp till en miljard, men år 1939 beslöt man att börja lägga beslag på avgifterna för att bekosta nu utgående pensioner. Därmed är det staten själv som försämrat det ekonomiska underlaget för tilltänkta framtida förbättringar. Och så länge som folkpensionerna inte är så tilltagna, att de ger möjlighet till full försörjning, så innebär tvånget att inbetala pensionsavgifter ingenting annat än att arbetarna under sin krafts dagar tvingas att betala en del av sina egna fattigvårdskostnader.

Envar förstår det omöjliga i att leva på ett pensionsbelopp motsvarande 2:04 kronor per dag i exempelvis Stockholm, på landsorten och i andra städer är beloppen ännu lägre. Därför måste endera åldringarnas anhöriga eller också fattigvården träda till. Även i dessa fall bekostas de gamlas uppehälle från vår samlade nationalinkomst. Vi har alltså, och måste givetvis ha »råd» att försörja de gamla. Frågan gäller endast om *samhället* skall garantera dem uppehållet genom att tilldela dem en tillräcklig pension så som en dem tillkommande laglig rätt, eller om de för sitt livsuppehälle skall vara beroende av anhörigas uppoffringar och välvilja eller av fattigvårdsmyndigheternas godtyckliga »behovsprövningar». Endast de verkligen rika kan förlora på en lösning av frågan i enlighet med det förstnämnda alternativet.

Beskattningen.

Samlingsregeringen företräder i hela sin ekonomiska politik de rikas intressen. »Men», invänder man, »även de rika klämnes ju åt med särskilda lagar, exempelvis lagen om begränsning av bolagens utdelningar. Vi har ju vidare krigskonjunkturskatten, som förhindrar företagarna att förtjäna något extra på kriget och därtill beskattas de rika mycket hårt på annat sätt». Vi skall granska även dessa argument.

Samlingsregeringens skattepolitik följer linjen: större skärpningar av den indirekta beskattningen än av den direkta. De direkta skatterna har under kriget ökat med 150 procent, de indirekta med 180 procent. Denna utveckling verkar givetvis till nackdel för de mindre inkomsttagarna, som använder praktiskt taget hela sin inkomst till sitt livsuppehälle.

Finansminister Wigforss tröttnar aldrig på att tala om hur hårt han beskattar de stora inkomsttagarna och de rika. I sina tal till arbetarna utvecklar han det ena tankeexperimentet efter det andra om hur kapitalister

och stora inkomsttagare med så och så stora inkomster beskattas med så och så stora belopp.

Vi hämtar ur hans egen exempelsamling följande. Exemplet gäller två skattebetalare, den ena med 4.000 och den andra med 100.000 kronor i arbetsinkomst. Båda är gifta och har vardera ett barn att försörja. De är bosatta i en kommun tillhörande dyrortsgrupp 3 och den totala kommunala utdebiteringen är 10:90 per skatte-krona. I de beräknade skatterna ingår statlig inkomst- och förmögenhetsskatt, värnskatt, kommunalskatt, landstingsskatt, omsättningsskatt, varuskatt, skatt å sprit, vin, öl, tobak, kaffe och läskedrycker samt nöjesskatt.

Inkomsttagaren med 4.000 i nettoinkomst betalar 825 kronor i skatter, varför han efter att ha erlagt sina skattetrybiter har hela 3.175 kronor kvar till hyra, mat, kläder och allt övrigt som en familj behöver.

Den med 100.000 kronor i nettoinkomst betalar i skatt 48.296 kronor. Han har då kvar av sin inkomst 51.704 kronor, *jämte eventuell förmögenhet orörd, enär samlingsregeringen vägrat framlägga förslag om särskilt förmögenhetsbeskattning.*

Den mindre inkomsttagaren betalar 10,1 procent av sin inkomst i indirekta skatter, den större betalar 1,4 procent av sin inkomst i indirekta skatter, trots att den sistnämnda beräknas inköpa omkring tre gånger mera varor än den förstnämnda.

Ingen extra förmögenhetsskatt uttagen.

Av samtliga deklarationsskyldiga i Sverige äger 1 procent hälften av alla förmögenheter, 99 procent äger den andra hälften. Ett övre skikt av 20.000 personer äger förmögenheter på sammanlagt 6.512.000.000 kronor! En utredning har genomförts som visar, att om man genomförde en engångsbeskattning av dessa förmögenheter och

därvid toge ut i genomsnitt 10 procent av förmögenheterna på över 20.000 kronor, så skulle detta ge staten en inkomst på 2 miljarder. Det skulle räcka till för att förränta den nuvarande statsskulden under 7 år. Den skulle samtidigt göra det möjligt att slopa den för småfolket mest betungande och orättvisa av alla skatter, nämligen omsättningsskatten, med vars hjälp man nu tar ut inte mindre än 300 miljoner årligen. Att denna sistnämnda skatteform inte väckt större opinion än vad som skett är beroende på, att den verkar så omärkligt. Inte tänker folk på att de betalar 5 procent i skatt på det mesta av de livsförnödenheter, som de inköper.

Omsättningsskatt och "lyxskatt".

Den av samlingsregeringen föreslagna och genomförda omsättningsskatten skattebelägger en människa från vaggan till gravan. Staten tar in 5 procent på alla inköp, vare sig det gäller babyutstyrseln, ABC-boken, kistan i vilken en avliden skattebetalare vilar eller de blommor med vilka han hedras vid sin död. Med hjälp av omsättningsskatten blir även folkpensionären, fattigvårdstagarer och krymplingen en effektiv skattebetalare. Därtill kommer så den särskilda »varuskatten» eller »lyxskatten», som den också kallas, med vars hjälp man tar in över 50.000.000 per år. Till »lyxartiklarna» hör sko-kräm och tandkräm, som beskattas med 20 procent, och till jättelyxen hör chokladbitar, som beskattas med 40 procent. Men till omsättnings- och lyxskattens undantag hör bl. a. — aktier. Det hör nämligen till de rikas främsta »frihetskrav» att inga pålagor får hindra eller motverka profitspekulationer i frukterna av arbetarnas svett och möda.

Men lagen om begränsning av bolagens utdelningar, den begränsar väl den arbetsfria inkomsten?

När lagen genomfördes framställdes innebörden av densamma i pressen så som om ingen utdelning på över

6 procent skulle kunna komma ifråga efter antagandet av denna lag. Ändock har pressen och radion meddelat om utdelningar på 8, 10, ja, upp till 24 procent . Hur kan detta komma sig?

Det kommer sig därav, att den lag som skulle begränsa utdelningarna är bluff. Det är nämligen inte fråga om att begränsa utdelningarna till 6 procent av inbetalt aktiekapital, utan till 6 procent av *bolagens förmögenheter*. Och under kriget har bolagens förmögenheter växt med svindlande fart, inte minst beroende på att de på förslag av regeringen medgivits fri avskrivningsrätt och rätt till fonderingar. Denna rätt användes för att dölja de verkliga vinsterna. De undan för undan ökade förmögenheterna medger en allt högre utdelning. Därför kunde exempelvis Svenska Kullagerfabriken i år dela ut 15,6 miljoner till aktieägarna, *vilket motsvarade 24 procent på deras inbetalda aktiekapital*. Ändock delade bolaget ut endast en liten del av det belopp, *nämligen 104,23 miljoner kronor*, som stod till stämmans förfogande.

Krigskonjunkturskatten.

Men hur kan sådana vinster vara möjliga? Det finns ju även bestämmelser om extra beskattning av vinster, som föranledes av kriget, den s. k. krigskonjunkturbeskattningen?

När denna beskattningslag antogs, skrev landsorganisationens ledning i ett flygblad, som delades ut på arbetsplatserna, att den var att anse som »kupongklipparnas ramavtal».

Vi håller i minnet att ett enda bolag, Svenska Kullagerfabriken, kunde ställa 104 miljoner till kupongklipparnas förfogande. Hur mycket gav då krigskonjunkturskatten från alla landets stora och små företag under år 1943? Den gav preliminärt 19,6 miljoner. Men då ligger mer än 3.000 överklagningar oavgjorda i kammarrätten, varför det beräknas att det slutgiltiga resultatet kom-

mer att bli 12 à 13 miljoner kronor i inkomster för staten som slutresultat av denna beskattning, vilket belopp kommer att bäras av omkring 13.000 skattebetalare.

Denna skatt har en ringa praktisk betydelse ifråga om att ge staten inkomster. Däremot har den spelat en stor roll i folkpsykologiskt hänseende, på sätt som en av högers främsta i riksdagen, redaktör Hagberg från Malmö, öppenhjärtligen uttryckte det när han anförde följande:

»Jag bestrider ingalunda, herr talman, att dessa skäl av folkpsykologisk art på sin tid spelade en stor roll. Vi måste allesammans göra klart för oss, att bl. a. tack vare krigskonjunkturskatten har det varit möjligt att förmå arbetarvärlden att förstå nödvändigheten av att begränsa sina anspråk på löneökningar och dylikt.»

Det var tydligen i dylika syften av »folkpsykologiskt» slag som landsorganisationens ledning på sin tid så energiskt bedrev sin på oriktig och missvisande grund drivna propaganda om krigskonjunkturbeskattningens verkningar.

Samlingsregeringen använder sig av många olika slags metoder för att så omärkligt som möjligt lasta över det mesta av krisbördorna på arbetarnas och småfolkets axlar. Åtgärderna genomföres ofta under angivande av helt andra syften, än vad de sedan medför till sina praktiska verkningar.

Mjolkstandardiseringens verkningar.

Ett typiskt exempel på sådant tillvägagångssätt utgör bestämmelserna om mjolkstandardisering, vilka bestämmelser motiverades med försörjningslägets krav men som till sina verkningar betyder att inte mindre än omkring 30 miljoner kronor per år tages ur konsumenternas fickor.

År 1941 beslutade regeringen att konsumtionsmjölkens fetthalt, som vid mejerierna tidigare uppgått till i medeltal 3,54 procent, skulle sänkas till 3 procent, för att man

därigenom skulle kunna öka smörproduktionen. Av det fett som man på detta sätt tar ur mjölken framställes årligen 6.900 ton smör, vilket med det pris konsumenterna har att erlægga motsvarar ett värde av omkring 30.000.000 kronor. *Men man sänkte inte priset på konsumtionsmjölk i motsvarande grad.* Alltså innebär mjölkstandardiseringen att först hänvisas konsumenterna att köpa mjölk, som såväl ifråga om näringsvärde som ifråga om smak och hållbarhet är sämre än tidigare, utan att erhålla kompensation för detta genom prissänkning. Standardiseringen innebär vidare att konsumenterna för att eliminera kvalitetsförsämringen tvingas köpa mer mjölk än tidigare, vilket för dem utgör en ytterligare stegring av utgifterna, trots att de lever i pris- och lönestoppets tidevarv. Sedan har konsumenterna att i form av smör köpa igen det matfett, som man tagit ur deras egen och av dem själva betalda mjölken.

Sådana åtgärder inverkar inte på socialstyrelsens beräkningar för att få fram de indextal, som bestämmer dyrtidstilläggens storlek. Inte heller anses sådana åtgärder bryta prisstoppspolitik, ty — mjölken kostar ju inte mer nu än tidigare! Men i verkligheten hade man hittat på ett nytt sätt för att skinna konsumenterna, i synnerhet de barnrika familjerna, på 30 miljoner kronor per år.

Allt större del av befolkningen blir understödstagare.

Samlingsregeringens ekonomiska politik har lett till att *understödstagarna, beträffande vilka myndigheterna utövar en ständig kontroll för att understöden inte skall kunna lyfta upp dem över av fysiska skäl lägsta möjliga levnadsstandard, nu kan räknas i miljoner.* Vi ger härnedan uppgifter om det antal medborgare, som för sitt uppehälle nu är beroende av understöd och vilka måste

underkasta sig olika myndigheters »behovsprövning» för att kunna få medel till sin existens.

Antal fattigvårdstagare, vilka tilldelas fattigvård efter behovsprövning av fattigvårdsmyndigheterna 521.200.

Antal folkpensionärer, vilka tilldelats tilläggspension efter behovsprövning av pensionsnämnder och pensionsstyrelsen 460.000.

Antal personer, vilka efter prövning tilldelats rabattkort för matfett 2.420.000.

Antal personer, vilka efter prövning tilldelats rabattkort för mjölk 1.492.000.

Till detta kommer de inkallades familjer, vilka till följd av att de inkallade icke tillerkänts någon egentlig krigsmannalön erhåller sina familjebidrag först efter familjebidragsnämndernas behovsprövning.

Kapitalisterna och arbetsköparna kan sannerligen vara till freds med utvecklingen, men de måste väl samtidigt känna sig överraskade. Ty aldrig hade de väl kunnat tänka sig, att när det blev arbetarmajoritet i riksdagen, då skulle det gå därhän att arbetarnas reallöner skulle komma att pressas ner så mycket som skett, varefter de som trots ständigt arbete icke kunde försörja sina anhängliga skulle tilldelas understöd, till största delen uttaget genom direkt och indirekt beskattning från de arbetargrupper, som man icke lyckats sänka ner till lägsta möjliga levnadsstandard. En sådan utveckling medför just det slags »utjämning» av inkomsterna, som arbetsköparna ständigt strävat efter att åstadkomma. Dessa behöver nu inte längre nämnvärt diskutera arbetarinkomsternas storlek vid förhandlingsbordet under trycket av arbetarnas hot om öppen lönekamp. Sådant uppträdande från arbetarorganisationernas sida är i det närmaste bortglömda företeelser. Så redovisar exempelvis landsorganisationen med sina 1.038.000 medlemmar strejkunder-

stöd till endast 332 medlemmar under förra året. Diskussionerna om hur mycket arbetarna behöver för att leva överflyttas i stället i ständigt ökad utsträckning till riksdagen och till de socialvårdande institutioner i form av debatter om understödets storlek, vid vilka diskussioner de hjälpbehövande själva inte har någon talan.

Den antidemokratiska klasslagstiftningen.

Samlingsregeringen förstår att denna politik i längden icke kan genomföras utan att frammana social oro och motstånd från arbetarna. Därför har den ekonomiska lagstiftningen under kriget kompletterats med beredskapslagar, riktade mot arbetarnas demokratiska fri- och rättigheter, mot deras personliga frihet och avsedda att stärka det kapitalistiska samhällets våldsmedel. I den mån dessa lagar icke ännu utnyttjas i full utsträckning, hålles de i beredskap till den stund, när regeringen anser att de behövs.

Bland de lagar som regeringen föreslagit och fått godkända kan nämnas följande.

Tjänstepliktslagen, vilken, om den tillämpas i full utsträckning, innebär att regeringen kan tvinga vilken arbetare som helst att arbeta i vilket yrke som helst, oavsett om det är hans eget eller inte, och på vilken plats som helst i landet och detta för lön, som staten bestämmer.

En annan beredskapslag ger regeringen fullmakt att sätta följande sociallagar ur funktion: 8-timmarslagen, semesterlagen, butikstängningslagen, skoghärbärgeslagen och arbetsskyddslagen.

Under samlingsregeringens tid har systemet med *hemligstämplade rättegångar* och *hemligstämplade handlingar* fått ett omfång som tidigare skulle ansetts fullständigt otänkbart i demokratins Sverge.

Samlingsregeringen har våldfört sig på *tryckfriheten*

på ett sätt, som ingen av dess föregångare vågat eller haft kraft att göra. Den har återupplivat tillämpningen av en urgammal bestämmelse om »konfiskation utan rättegång», den har framlagt förslag till ändringar av tryckfrihetsförordningen av innebörd, att under vissa betingelser kan *förhandscensur av tryckt skrift samt utgivningsförbud för sådan* företagas. Samlingsregeringen var förslagsställare till det grundlagsvidriga lagmonstrum som benämndes »transportförbuds lag», vilken jämte den också av samlingsregeringen genomförda lagen om »uppösning av statsfientliga sammanslutningar» är de enda beredskapslagar, vilka icke gavs fortsatt giltighet vid årets riksdag. Lagen om »vissa tvångsmedel vid krig eller krigsfara» gäller fortfarande. Det är i kraft av denna lag som polisen med laglig rätt tjuvläser brev, håller folk inspärrade på blotta misstankar om att de ämnar begå något som strider mot lagarna etc. I och med denna lag genomförde samlingsregeringen den »reformen», att den hemliga politiska polisen infördes som institution i Sverige. Denna förstärkning av polisen som politisk våldsapparat kompletterades vid årets riksdag genom att denna godkände ett förslag från samlingsregeringen om ett anslag på inte mindre än 300.000 kronor för polisens utrustning med — automatvapen.

Det är inga överord som användes om man konstaterar, att de lagar och lagändringar som genomförts av samlingsregeringen skulle ha varit tillräckliga för en eventuell svensk quislingregering att genomföra en nazistisk ockupationsmakts vilja utan utfärdande av nya lagar.

Samlingsregeringens anpassningspolitik.

Vi erinrar oss till allt detta den politik som genomfördes av samlingsregeringen under den högkonjunktur för anpassningarna som sammanföll med den hitlerska krigsmaskinens segerrika framfart över de flesta av Europas länder. Vi anför endast några av de begreppsbestäm-

ningar, som då präntades in i folkmedvetandet som uttryck för en för vårt land och folk farlig och förnedrande anpassningspolitik: tyska trupptransporttåg, Lekvattnet, exportkrediter till axelmakterna, reparation av tyska krigsbilar, byggandet av invasionsbåtar, vapen- och livsmedelsexport samt krigskredit till Finland, finska frivilligebyrån, kurirflyg, interneringsläger för svenska radikala arbetare i militärtjänst, polisrazzior, tryckfrihetsåtal, utnämning av nazister på befälsposter i den svenska försvarsmakten etc. Dessa erinringar bör vara tillräckliga för att styrka riktigheten av den karakteristisk av samlingsregeringen, som vi tidigare givit: *Samlingsregeringen har fört och för en politik som sammanfaller med reaktionens och storfinansens vilja.*

Denna regering söker taga åt sig äran av att vårt land kunnat bevara sin fred och sin frihet. Vi svarar: dessa oskattbara förmåner har vi ännu, inte tack vare, utan trots samlingsregeringen, ty den har genom sina oneutrala handlingar till axelmakternas favör i otaliga fall ställt just vår fred och vår frihet på spel. Men däremot måste denna regering avlösas av en annan så vitt vi vill en utveckling fram mot allt större demokrati och frihet i framtiden. Samlingsregeringen är till sin sammansättning och karaktär sådan, att den aldrig kommer att gynna en sådan utveckling, men väl lägga alla tänkbara och möjliga hinder i vägen för en dylik.

Arbetarrörelsens efterkrigsprogram.

»Arbetarrörelsens kommitté för ekonomisk efterkrigsplanering», som består av representanter för landsorganisationen, socialdemokratiska arbetarpartiet, socialdemokratiska ungdomsförbundet och socialdemokratiska kvinnoförbundet, har nu framlagt ett »efterkrigsprogram». Detta program upptar de viktigaste av arbetarklassens aktuella dagsfrågor och det innebär förslag till lösningar, som i de flesta fallen helt ligger i linje

med vad kommunisterna under många år *i kamp mot socialdemokratien* sökt få genomfört. Kommunisterna accepterar detta program, vi reserverar oss endast mot en del verklighetsfrämmande spekulationer beträffande sättet att förverkliga programmets syften, vilket vi gör därför att vi inte vill medverka till utbredning av illusioner bland arbetarna.

Vi anger ur programmets innehåll:

Penninginkomsterna hindras från att falla.

Prissänkning å varor genom att monopolvinsterna skäres bort.

Kapitalet användes till att fullt utnyttja arbetskraften och produktionsmedlen för viktiga uppgifter.

Bostadsstandarden höjes.

Enrummsstandarden utrotas för familjer med barn.

Tomtmarken och hyreshusen i städerna överföres gradvis i samhällets ägo.

Inga produktionsresurser får stå outnyttjade medan många hem ännu har otillräckligt med möbler, husgeråd, kläder och skodon och många skolor och andra offentliga institutioner är dåligt utrustade.

Skolor, sjukhus, administrationsbyggnader, idrottsplatser, samlingslokaler och andra fritidsanläggningar anlägges.

Avtalsenliga löner vid beredskapsarbetena, men därtill särskild familjelön åt familjeförsörjare som sändes till beredskapsarbete utanför hemorten.

Ökad yrkesutbildning och yrkesvägledning åt ungdomen.

Yrkesvalet sker fritt och på förnuftiga grunder och får inte bestämmas av en slump eller av ekonomiskt nödtvång.

Industriarbetare och andra som fått ofullständig kompen- sation för prisstegringen under kriget återföres i första hand till 1939 års reallöner.

Produktionsstegringen skall leda till ytterligare höjning av levnadstandarden.

De breda lagrens andel i det totala produktionsresultatet skall ökas.

Eftersatta grupper av industriarbetare skall beredas en likvärdig ställning med andra arbetargrupper.

Fattigdomen skall utplånas såväl i städerna som på landsbygden.

Kvinnornas arbetsområde skall utvidgas och deras löner bestämmas efter samma grunder som männens.

Den som blir tvungen till sysslolöshet skall därför inte vara utan inkomst, han skall ha en inkomst och han skall känna att denna hans inkomst är en rätt och icke en nådegåva.

Yrkesinspektionen skall förstärkas och skyddsombudens arbete bli mera intensivt.

Arbetstillfällena får inte ransoneras genom korttidsarbete.

Stora belopp skall investeras i arbetet för folkhälsans höjande, vilket är lönsamt därför att arbetskraften är den viktigaste av alla produktiva tillgångar.

Barnkostnaderna fördelas jämnare, alla skall bidra till att barnen får växa upp under tillfredsställande förhållanden.

Allmänna folkundervisningen förbättras och skoltiden förlänges.

All teoretisk och praktisk utbildning utöver folkskolan frikopplas från sina ekonomiska spärrar.

Ökade stipendiemöjligheter vid alla slags teoretiska och praktiska utbildningsmöjligheter utöver folkskolestadiet.

En rimlig och rättvis fördelning av produktionens avkastning, en utjämning av olika medborgargrupperns ekonomiska, kulturella och sociala villkor.

Ytterligare höjning av folkpensionerna.

Så långt »arbetarrörelsens efterkrigsprogram».

Man anklagar kommunisterna för att de accepterat detta program i stället för att utarbeta ett eget. Vi svarar: det är obehövligt, arbetarrörelsens efterkrigsprogram räcker såsom läget i Sverge tecknar sig f. n. Att utarbeta fler vore endast att skapa splittring i ar-

betarleden i frågor, där enhet är av behovet påkallad. Men *programmet får inte bli endast ett skådebröd*. Arbetarna måste genast skapa förutsättningar för att det kan bli verklighet.

Arbetarrörelsens efterkrigsprogram går i alla stycken stick i stäv mot samlingsregeringens av socialdemokratin godkända politik. Vad är då förutsättningen för programmets genomförande? Kan det ske med bibehållande av samlingsregeringen? Kan det ske i samarbete med de borgerliga? Kan det ske utan en omläggning av socialdemokratins politik? Nej. Förutsättningarna är att samlingsregeringen störtas och att de socialdemokratiska ledarna tvingas att ersätta borgfredspolitikerna med en *självständig arbetarpolitik*, vilken genomföres under utnyttjandet av alla arbetarrörelsens resurser.

Den komprometterade samlingsregeringen måste bort och ersättas med en vänsterregering, som stödjer sig på arbetarklassen, på de breda bondemassorna samt på alla framstegsvänliga grupper inom andra befolkningsskikt, för att i krigets påfrestande slutskede stärka landets värnkraft och i den inre politiken utvidga och befästa demokratin, beskära storfinansens makt och skapa trygghet åt folket genom att förverkliga sådana åtgärder, som uppräknas i arbetarrörelsens efterkrigsprogram. För detta går kommunisterna till val och för detta appellerar vi till arbetarna och småfolket om deras röster.

Skiljelinjen går mellan kommunisterna och samlingsregeringens partier.

Samlingsregeringens partier har förenat sig i en hetskör mot kommunisterna. De hoppas att ännu en tid kunna rädda sig undan ett avgörande kommunistiskt inflytande på landets politik. För att nå detta syfte mobiliseras alla de ekonomiska och tekniska resurser som står till förfogande för samlingsregeringens partier. I

samma syfte monopoliserar partiledarna i samlingsregeringen radion för sin räkning.

Samlingspartierna är förenade i kampen mot det enda oppositionspartiet i riksdagen, men uppför samtidigt inför valet en skenfäktning sinsemellan för att inför väljarna försöka ge intryck av att samlingspartierna var för sig genomför en självständig politik. De vet att det ute bland väljarna råder ett berättigat missnöje med samlingsregeringens politik, men de hoppas att genom larmande mot varandra inför de missnöjda kunna trola bort detta enkla faktum: *Samlingsregeringens partier är ett för alla och alla för ett gemensamt ansvariga för allt, som framskapat det berättigade missnöjet bland massorna.*

En röst till något av dessa partier, socialdemokratiska partiet, högern, bondeförbundet, folkpartiet, samma vilket, innebär ingen opinionsyttring för en *annan* politik och kan inte åstadkomma någon kursförändring. Tvärtom, varje sådan röst kommer att tolkas som ett väljarens godkännande av samlingspolitiken. Men en röst på kommunistiska partiet, det betyder väljarens krav om *vänsterkurs i svensk politik*. En röst på kommunistiska partiet betyder samtidigt att väljaren lärt av två världskrigs bittra lärdomar och av den utveckling som skedde mellan de två världskrigen att arbetarna äntligen måste handla enligt Marx' lära, utgående från att *Arbetarklassens befrielse skall vara dess eget verk*.

Arbetarväljare och övriga anhängare av en progressiv utveckling!

VÄLJ MED KOMMUNISTERNA, FÖR EN SJÄLVSTÄNDIG ARBETARPOLITIK!

MOT BORGFREDEN, FÖR ENHET I ARBETARLEDEN!

MOT SAMLINGSREGERINGEN, FÖR EN VÄNSTERREGERING!

Pris 25 öre